

PELAGIA NATURE & ENVIRONMENT AB

Arbetsrapport 2021-05-05

Naturvärdesinventering inom två fastigheter i Laxnäs, Hemavan, Storumans kommun, år 2020

På uppdrag av Tyréns AB

PELAGIA NATURE & ENVIRONMENT AB

Adress:

Industrivägen 14, 2 tr.
901 30 Umeå
Sweden.

Telefon:

090-702170
(+46 90 702170)

E-post:

info@pelagia.se

Hemsida:

www.pelagia.se

Författare:

Gunhild Israelsson

Direkt:

+46 90 349 61 65
gunhild.israelsson@pelagia.se

Kvalitetsgranskat av:

Ulf Sperens

Omslagsbild:

Fjällbjörkskog med bäck.

Foto:

Gunhild Israelsson

Kartor:

Lantmäteriets Öppna data.
Kartor publicerade med tillstånd av
Metria AB, SeSverigeavtal.

Ackrediterad metod i denna rapport avser:
Naturvärdesinventering

Laboratorier ackrediteras av Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC) enligt svensk lag. Den ackrediterade verksamheten vid laboratorierna uppfyller kraven i SS-EN ISO/IEC 17 020 (2018).

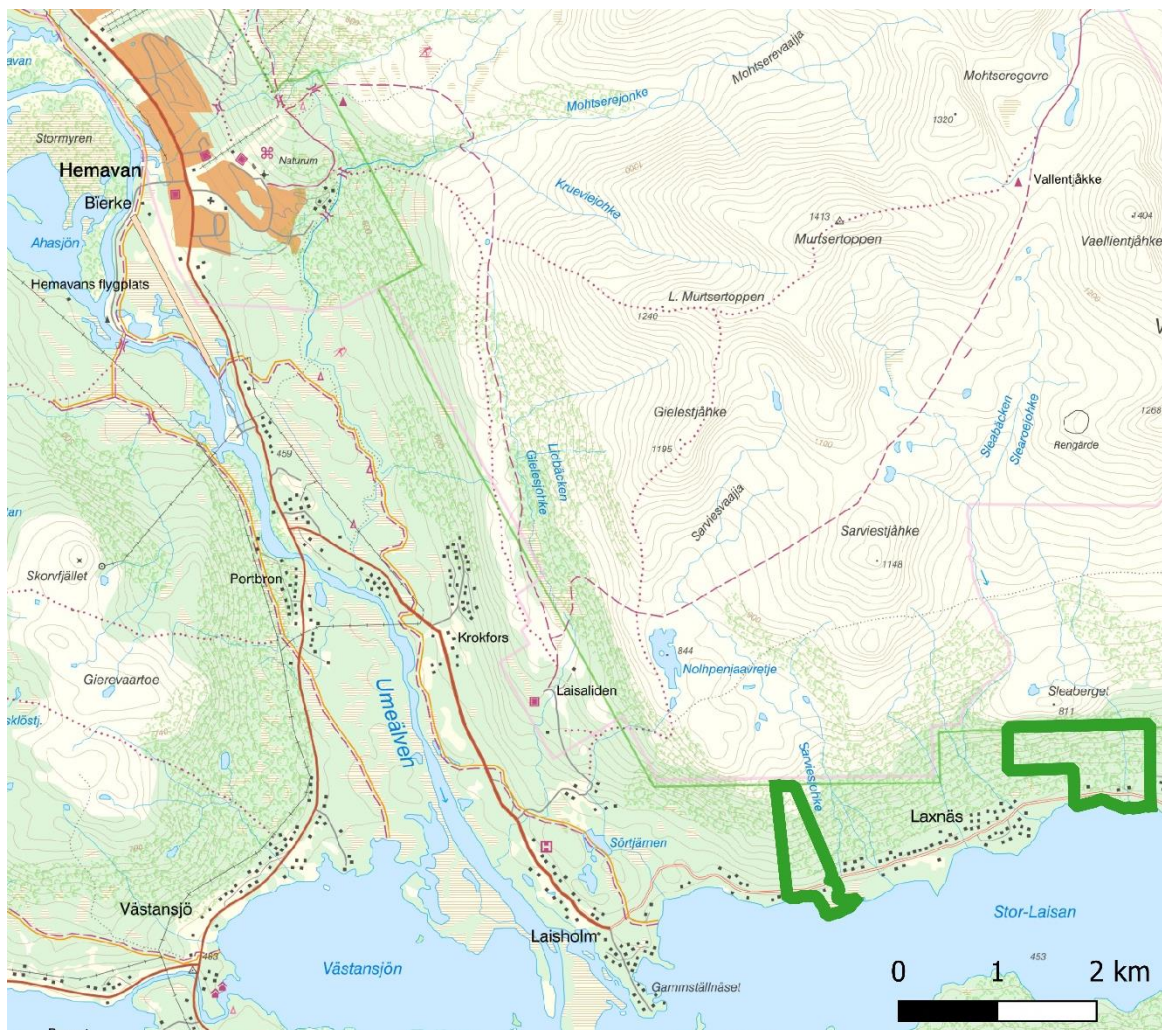
Denna rapport får endast återges i sin helhet, om inte utfärdande laboratorium i förväg skriftligen godkänt annat.

Innehållsförteckning

1 Inledning	4
2 Genomförande.....	4
3 Allmän beskrivning av området	5
4 Kända naturvärden	8
5 Bedömningsgrunder och naturvärdesklasser	8
6 Naturvärdesbedömning.....	10
6.1 Fjällbjörksskog och soligena kärr (Objekt 1).	10
6.2 Parti med äldre granar i fjällbjörksskog (Objekt 2).....	10
6.3 Fjällbjörksskog, soligena kärr och bergsbranter (Objekt 3).	11
7 Sammanfattande bedömning angående exploaterings inverkan på naturvärden	12
8 Referenser	13

1 Inledning

Pelagia Nature & Environment AB har på uppdrag av Tyréns AB utfört en naturvärdesinventering inom två fastigheter (2:117_1 och 2:117_2) i Laxnäs, ca 10 km sydöst om Hemavan, Storumans kommun (Figur 1).

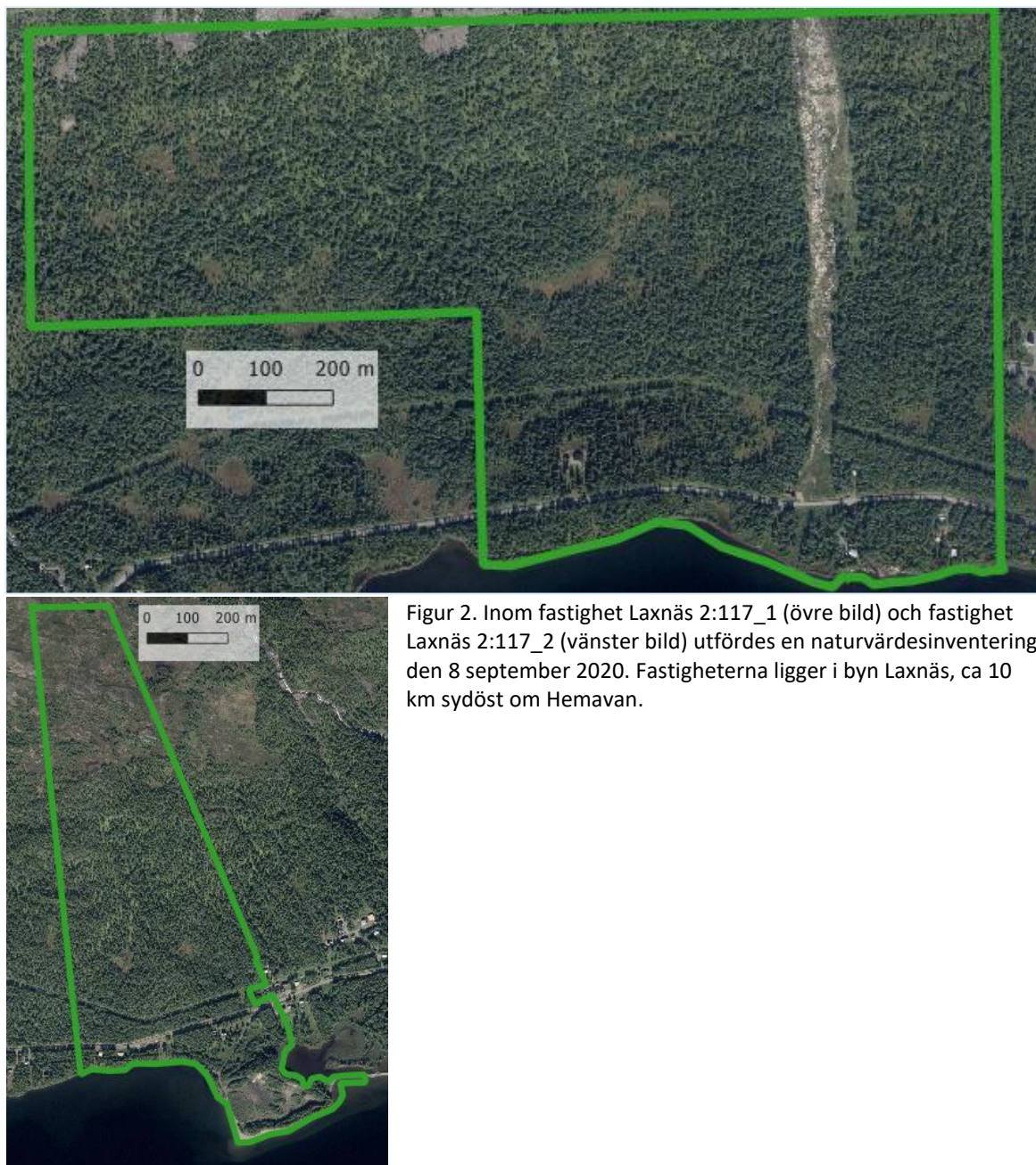

Figur 1. Inom fastigheterna markerade med grön linje utfördes naturvärdesinventering i september 2020.

2 Genomförande

Inventeringsområdena om totalt ca 138,2 ha (Figur 2) ligger i en sydvänd sluttning som domineras av fjällbjörkskog med en mosaik av fuktstråk, små bäckar och soligena kärr (sluttande myrar).

En naturvärdesinventering utfördes i enlighet med grundutförandet (kapitel 4.1–4.4) i Svensk Standard 199000:2014 (SIS 2014), med detaljnivå *medel*. Inventeringen genomfördes den 8 september 2020 av Gunhild Israelsson, Pelagia Nature & Environment AB.

Figur 2. Inom fastighet Laxnäs 2:117_1 (övre bild) och fastighet Laxnäs 2:117_2 (vänster bild) utfördes en naturvärdesinventering den 8 september 2020. Fastigheterna ligger i byn Laxnäs, ca 10 km sydöst om Hemavan.

3 Allmän beskrivning av området

Båda fastigheterna är belägna i en sydsluttning vid en gammal fornstrand bestående av stenig och blockig morän som domineras av fjällbjörkskog av varierande karaktär. De inventerade objekten kan betraktas som distinkta enheter på så sätt att de består av en för stora delar av fjällkedjan typisk mosaik av fjällbjörkskog och soligena kärr som i lägre liggande delar övergår i granskog.

Fastighet 2:117_1

Fastighet 2:117_1 består i de övre partierna av fjällbjörkskog i stenig sluttning (talus/rasmassor) med relativt lågvuxen flora av bland annat blåbär, en, odon, lingon, hultbräken och olika salix-arter (Figur 3). Längs med Sleabäcken som rinner genom

fastigheten gick ett lerskred 2010 som efterlämnat en ca 50-80m bred korridor där växtligheten liknar kalfjällets med arter som björnbrödd, ripbär, grönkulla, kråkbär, odon, blåbär, kattfot och dvärgbjörk (Figur 3). Större delen av fastigheten består av fjällbjörkskog på relativt fuktig mark med högörtsvegetation av t.ex. nordisk stormhatt, torta, majbräken, midsommarblomster, brudborste, hultbräken, stenbär och taggbräken. På fastigheten förekommer ett flertal små bäckar, källor och soligena kärr. Samtliga soligena kärr inom fastigheten är relativt likvärdiga med i princip samma artuppsättningar, i stort som blåtåtel-tuvsävsmyrar, med stort inslag av mer eller mindre krävande arter som knagglestarr, blodrot, fjällruta, dvärglummer, Kung Karls spira, kärrfibbla och slätterblomma (Figur 3).

Figur 3. Fastighet 2:117_1 består i de övre delarna av stenig sluttning med en flora av ris-karaktär (bild uppe till vänster). Ett lerskred år 2010 medförde att ett brett område längs med Sleabäcken saknar träd (bild uppe till höger). På stora delar av fastigheten finns en frodig vegetation med bland annat hultbräken och taggbräken (bild nere till vänster) samt högörter som till exempel nordisk stormhatt, torta och midsommarblomster. På fastigheten förekommer ett flertal soligena kärr som kan betecknas som blåtåtel-tuvsävsmyrar med ofta stort inslag av fläcknycklar (bild nere till höger).

Utöver fjällbjörk förekommer sälg ställvis inom fastigheten. Gran förekommer relativt rikligt i ett område mellan landsvägen och en gammal kraftledningsgata (se Figur 2). Mellan bilvägen och sjön, i den sydvästra delen, är abundansen av framförallt asp, men även sälg och rönn något högre jämfört med övriga delar av fastigheten.

Fastighet 2:117_2

Fastighet 2:117_2 består i de översta delarna av kalfjäll med inslag av soligena och topogena kärr, små bäckar, björk- och videdungar samt bergsbranter (Figur 4). Myrarna är ofta av

varierande karaktär med fuktigare partier bevuxna med bl.a. blåtåtel, blodrot, fjällruta och svarthö och torrare partier av mer ris-karaktär bestående av kråkbär, hjortron, odon, lingon, ripbär och hönsbär. I större delen av fjällbjörkskogen är sälg vanligt förekommande med en flora av frisk högrötskaraktär med arter som torta, midsommarblomster, majbräken, nordisk stormhatt och kransrams (Figur 4). I fjällbjörkskogen förekommer bergsbranter med förekomst av bl.a. gullbräcka, strutbräken, taggbräken, rosenrot, smultron och fjällruta. Fastigheten 2:117_2 har inte lika hög förekomst av myrar som 2:117_1, men de myrar som finns i fjällbjörkskogen är soligena kärr av liknande karaktär såsom tidigare beskrivits i fastighet 2:117_1 med hög abundans av fläcknycklar. Åsryggar i fjällbjörkskogen med hög förekomst av enbuskar (Figur 4) är vanligt förekommande inom hela fastigheten med tydligt upptrampade områden närmast landsvägen där enstaka kantareller efterlämnats här och var.

Figur 4. Fastighet 2:117_2 utgörs i de övre delarna av kalfjäll (bild uppe till vänster) och bergsbranter (bild uppe till höger) varvat med soligena och topogena kärr samt björkdungar. Större delen av fastigheten består av fjällbjörkskog av högrötskaraktär (bild nere till vänster) och förekomsten av enrisbuskar är hög längs de åsryggar som genomlöper stora delar av fastigheten (bild nere till höger).

Närmast sjön utgörs fastighet 2:117_2 av en smal sandstrand följt av en grusås tätt bevuxen av ung björk och enbuskar med blåbär, kråkbär, fjällvicker, lingon och stenbär. Ungefär hälften av den utstickande udden mot sjön består av ett gammalt grustag som håller på att växa igen av främst björk och olika salix-arter. Mellan det gamla grustaget och vägen består fastigheten av gammal ängsmark som håller på att växa igen av ung tät björkskog med hög förekomst av salix.

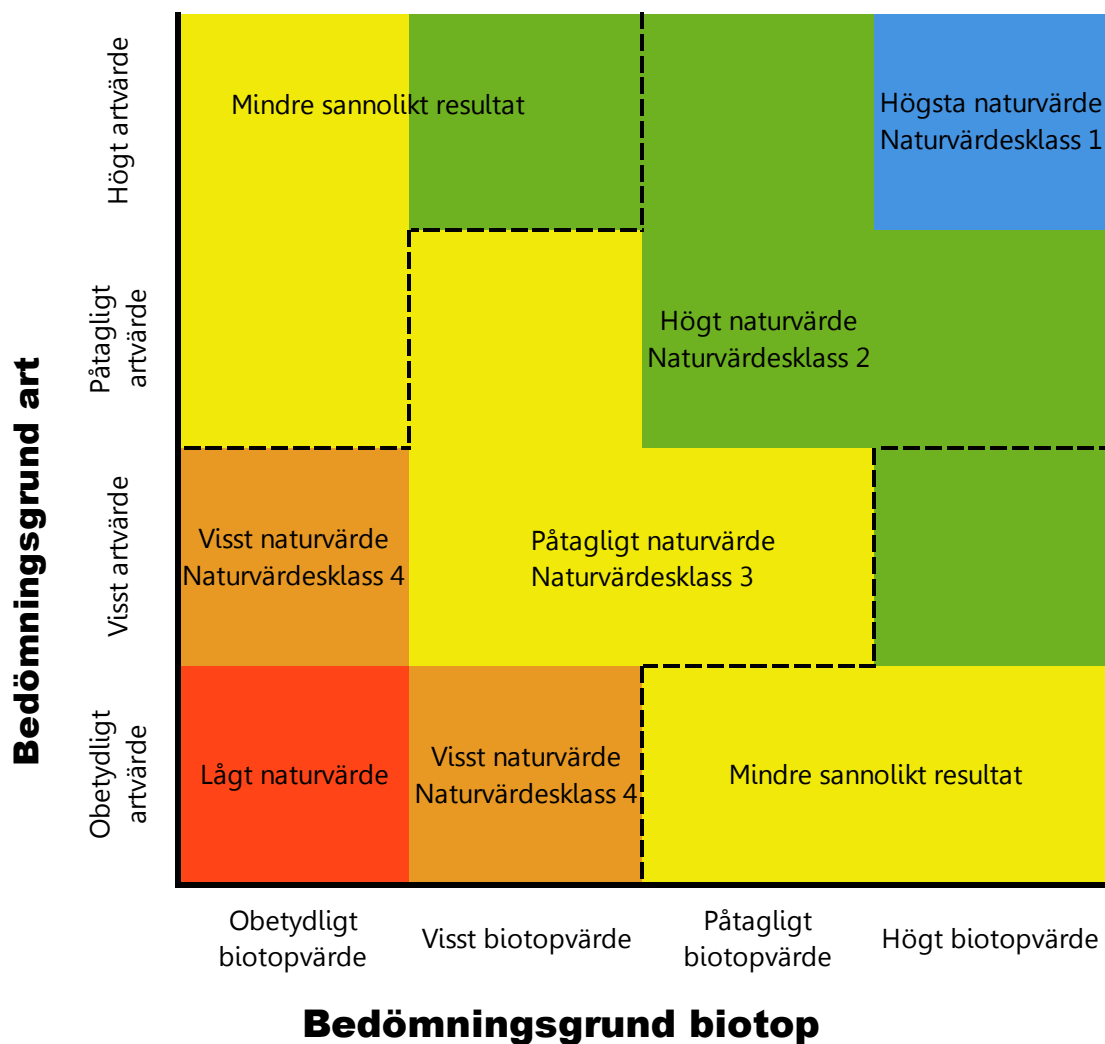
4 Kända naturvärden

Inga kända naturvärden i form av skyddade eller värdefulla områden finns inom inventeringsområdet Skogsstyrelsen (2020), Länsstyrelserna (2020), Jordbruksverket (2020) och Naturvårdsverket (2020A och B). Inte heller finns uppgifter om rödlistade arter från inventeringsområdet Artportalen (2020) och ArtDatabanken (2020).

5 Bedömningsgrunder och naturvärdesklasser

Den naturvärdesbedömning som gjorts i denna rapport följer Svensk Standard för naturvärdesinventering SS199000:2014 (SIS 2014), där betydelsen av ett geografiskt område för den biologiska mångfalden bedöms.

Naturvärdesbedömning görs utifrån bedömningsgrunderna art och biotop (område med enhetlig miljö och artsammansättning) (Figur 5).

Figur 5. Förhållandet mellan bedömningsgrunderna art och biotop och deras utfall i naturvärdesklasser. Motsvarar schema i Svensk Standard för naturvärdesinventering (SIS 2014), men är modifierad med avseende på färger.

De arter som används inom naturvärdesbedömning brukar ges samlingsnamnet naturvårdsarter vilket innefattar rödlistade arter, skyddade arter, typiska arter i Natura 2000-habitat, fridlysta arter, ansvarsarter samt signalarter för skyddsvärd skog (Hallingbäck 2013; SIS 2014). Biotopvärdet bedöms baserat på två aspekter: biotopkvalitet samt sällsynthet och hot. Följande biotopkvaliteter ska tas i beaktande vid naturvärdesbedömning: naturlighet, processer och störningsregimer, strukturer, element, kontinuitet, naturgivna förutsättningar, förekomst av nyckelarter samt läge, storlek och form (SIS 2014). Den andra aspekten: sällsynthet och hot, utgår från hur vanlig den givna biotopen är i regionen och huruvida områdestypen är minskande.

De båda bedömningsgrunderna samverkar. Förekomst av vissa arter är ett kvitto på vilka kvaliteter en biotop har. De kvaliteter en biotop har kan i sin tur tala om hur bra biotopen fungerar som livsmiljö för olika arter. Ju fler sällsynta och mer specialiserade arter desto högre kvalitet torde en biotop ha. Mer allmänt förekommande arter som inte ställer några speciella krav på sin livsmiljö säger mindre om den plats de förekommer på.

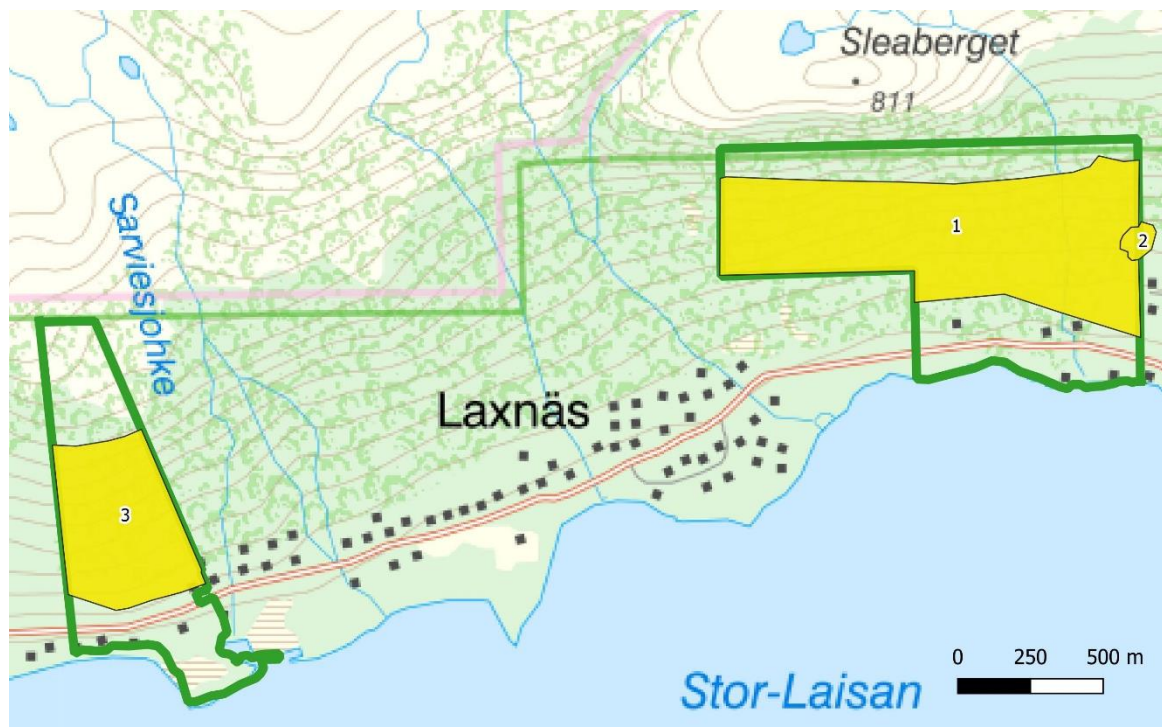
De båda bedömningsgrunderna bidrar även var för sig till biologisk mångfald. Mer välutvecklade och sällsynta biotoper bidrar mer till mångfald av ekosystem än vanligare biotoper gör. Sällsynta arter ger ett mervärde till biologisk mångfald.

Naturvärdesbedömningen utifrån art och biotop resulterar i fem kategorier enligt följande:

- **Högsta naturvärde - naturvärdesklass 1.** Naturvärdesklass 1 kan innebära att en biotop (område med enhetlig miljö och artsammansättning) är nationellt eller internationellt sällsynt eller hotad (till exempel vissa Natura2000-naturtyper) och/eller att flera hotade arter förekommer.
- **Högt naturvärde - naturvärdesklass 2.** Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå. Till exempel kan Skogsstyrelsens nyckelbiotoper vara exempel på sådana områden.
- **Påtagligt naturvärde - naturvärdesklass 3.** Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå. Däremot bedöms området vara av särskild betydelse för att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Skogsstyrelsens naturvärdesobjekt kan vara exempel på sådana områden.
- **Visst naturvärde - naturvärdesklass 4.** Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, t.ex. äldre produktionsskog med flerskiktat trädbestånd men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas. Naturvärdesklass 4 motsvarar inte någon klass i de större nationella inventeringarna, men motsvarar ungefär områden som omfattas av generellt biotopskydd men som inte uppfyller kriterier för högre naturvärdesklass.
- **Lågt naturvärde.** Områden som i sitt nuvarande tillstånd inte eller endast i ringa omfattning bidrar till biologisk mångfald, som till exempel ung produktionsskog, intensivt brukad åkermark eller liknande.

6 Naturvärdesbedömning

I Figur 6 nedan redovisas tre naturvärdesklassade objekt. Samtliga är skogsobjekt och har bedömts ha *Påtagligt naturvärde* (naturvärdesklass 3).

Figur 6. Naturvärdesklassade objekt inom inventerade fastigheter.

6.1 Fjällbjörkskog och soligena kärr (Objekt 1).

Beskrivning: Det inventerade området består av en till synes naturligt uppkommen och opåverkad fjällbjörkskog. På några ställen inom objektet bryts dominansen av fjällbjörkskog till förmån för soligena kärr. De soligena kärren bär inga spår av påverkan och har en förhållandevis artrik flora. Skrovellav som är rödlistad inom kategorin nära hotad (NT) samt fläcknycklar påträffades. Fläcknycklar är listad i Artskyddsförordningen (Svensk författningssamling 2007) och är fridlyst i hela landet även om det är en relativt vanlig art. Utifrån de observationer som gjorts uppskattas beståndet av fläcknycklar till ett par hundra exemplar inom hela inventeringsområdet.

Bedömning: Fjällbjörkskogen och de soligena kärren bedömdes ha visst biotopvärde även om denna typ av biotoper regionalt inte är sällsynta eller ovanliga. Likaså bedömdes området ha visst artvärde, tack vare den relativt rika förekomsten av fläcknycklar samt förekomsten av den rödlistade arten skrovellav. Sammantaget bedömdes hela det inventerade området ha *Påtagligt naturvärde* (naturvärdesklass 3).

6.2 Parti med äldre granar i fjällbjörkskog (Objekt 2).

Beskrivning: Objekt med förekomst av flertalet äldre granar. Tre rödlistade arter noterades; gammelgransskål, granticka och brunpudrad nållav, samtliga rödlistade i kategorin nära hotad (NT).

Bedömning: Ett mindre barrskogsområde med till synes ingen mänsklig påverkan med viktiga värdeelement i form av äldre träd med påträffade rödlistade arter. Sammantaget bedöms objektet ha ett påtagligt biotopvärde samt ett visst artvärde av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på lokal nivå.

6.3 Fjällbjörkskog, soligena kärr och bergsbranter (Objekt 3).

Beskrivning: Det inventerade området består av en till synes naturligt uppkommen och opåverkad fjällbjörkskog. På några ställen inom objektet bryts dominansen av fjällbjörkskog till förmån för soligena kärr och bergsbranter. De soligena kärren bär inga spår av påverkan och har en förhållandevis artrik flora. Inga rödlistade arter hittades, däremot påträffades fläcknycklar, som är listade i Artskyddsförordningen (Svensk författningssamling 2007). Fläcknycklar är fridlysta i hela landet även om det är en relativt vanlig art. Utifrån de observationer som gjorts uppskattas beståndet av fläcknycklar till ett par hundra exemplar inom hela inventeringsområdet.

Bedömning: Fjällbjörkskogen och de soligena kärren bedömdes ha visst biotopvärde även om denna typ av biotoper regionalt inte är sällsynta eller ovanliga. Likaså bedömdes området ha visst artvärde, tack vare den relativt rika förekomsten av fläcknycklar. Sammantaget bedömdes hela det inventerade området ha *Påtagligt naturvärde* (naturvärdesklass 3).

7 Sammanfattande bedömning angående exploaterings inverkan på naturvärden

Den tänkta exploateringen av fastighet 2:117_1 kommer att beröra stora delar av naturvärdesobjekt 1, men däremot inte naturvärdesobjekt 2 och Skreabäcken (Figur 7).

Figur 7. Lila linjer visar den tänkta utformningen av vägar och tomter inom fastighet 2:117_2. Gula polygoner visar naturvärdesobjekt med *Påtagligt naturvärde* (naturvärdesklass 3) där naturvärdesobjekt 1 men inte 2 berörs av exploateringsplanerna.

På fastighet 2:117_1 kommer exploateringen att påverka stora delar av naturvärdesobjekt 3 (Figur 8).

Figur 8. Lila linjer visar den tänkta utformningen av vägar och tomter inom fastighet 2:117_1. Gul polygon visar naturvärdesobjekt med *Påtagligt naturvärde* (naturvärdesklass 3) som berörs av exploateringsplanerna

Även om två av tre objekt med *Påtagligt naturvärde* påverkas av exploateringsplanerna, så påverkas inte någon av de rödlistade arterna då dessa antingen är funna i objekt 2 som inte berörs av exploateringsplanerna eller utanför planerat exploateringsområde. Däremot påverkas fläcknycklar som är en fridlyst art men samtidigt en förhållandevis vanlig art, särskilt i fjälltrakter. Den påverkan på artens numerär som en eventuell exploatering skulle medföra skulle ha en liten lokal påverkan respektive en marginell påverkan på regional nivå.

Likaså är den naturtyp/biotop, där exploateringen planeras, mycket vanligt förekommande över stora delar av fjällkedjan varför en förlust av denna mosaik av fjällbjörkskog och kärr skulle innebära en liten lokal påverkan respektive en marginell påverkan på regional nivå.

Sammanfattningsvis bedöms exploateringen av fastighet 2:117_1 respektive 2:117_2 inte påverka biotop och förekommande arter på ett påtagligt sätt.

8 Referenser

ArtDatabanken 2020. Rödlistade arter. <http://artfakta.artdatabanken.se/>. 2020-10-18.

Artportalen 2020. Rapportsystem för växter, djur och svampar. <http://www.artportalen.se>. 2020-10-18

Jordbruksverket. 2020. Ängs- och betesmarksinventeringen. <http://www.jordbruksverket.se/etjanster/etjanster/etjansterformiljoochklimat/tuva/la-ddanerkartskikt.4.2ce1c8ad1213e6b28d48000866.html>- 2020-09-27.

Länsstyrelserna 2020. Länsstyrelsernas Geodatakatalog. https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/?query=177598832_GeodataKatalogen_AdvancedUser_urlparam&site=AdvancedUser&loc=sv. 2020-09-27.

Naturvårdsverket 2020A. Kartverktyget skyddad natur. <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>. 2020-10-18.

Naturvårdsverket 2020B. Miljödataportalen. <http://mdp.vic-metria.nu/miljodataportalen/>. 2020-10-18.

SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning, SS 199000:2014.

Skogsstyrelsen 2020. Skogsdataportalen. <http://skogsdataportalen.skogsstyrelsen.se/Skogsdataportalen/>. 2020-10-18.

Svensk författningssamling. 2007. Artskyddsförordning. SFS 2007:845.